

Asia C-38/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä**

Jättämispäivä:

22.1.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Ravensburg (Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

30.12.2020

Kantaja:

VK

Vastaaja:

BMW Bank GmbH

Pääasian kohde

Leasingsopimus – Luokittelu kulutusluottosopimukseksi – Pakolliset tiedot –
Direktiivi 2008/48/EY – Peruuttamisoikeus – Peruuttamisoikeuden menettäminen
passiivisuuden perusteella – Peruuttamisoikeuden väärinkäyttö

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Unionin oikeuden tulkinta, SEUT 267 artikla

Ennakkoratkaisukysymykset

1. EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan kolmannen virkkeen ja 12 §:n 1 momentin kolmannen virkkeen mukainen laillisuusfiktio
 - a) Ovatko EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan kolmas virke ja 12 momentin 1 kohdan kolmas virke, sikäli kuin niissä sopimusehtojen, jotka eivät täytä direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan p

alakohdan säännösten vaatimuksia, katsotaan täyttävän EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen edellytykset ja EGBGB:n 247 §:n 12 momentin 1 kohdan toisen virkkeen 2 kohdan b alakohdassa asetetut edellytykset, direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan ja 14 artiklan 1 kohdan vastaisia?

Jos ovat:

- b) Seuraako unionin oikeudesta ja etenkin direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan p alakohdasta ja 14 artiklan 1 kohdasta, että EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan kolmatta virkettä ja 12 §:n 1 momentin kolmatta virkettä ei voida soveltaa, sikäli kuin niissä sopimusehtojen, jotka eivät täytä direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan säännösten vaatimuksia, katsotaan täyttävän EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen edellytykset ja EGBGB:n 247 §:n 12 momentin 1 kohdan toisen virkkeen 2 kohdan b alakohdassa asetetut edellytykset?

Jos kysymykseen II. 1. b vastaan kieltävästi:

2. Direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan mukaiset luottosopimuksissa mainittavat tiedot
- a) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksessa mainittavan maksettavan koron määrän päivää kohden on käytävä laskennallisesti ilmi sopimuksessa mainitusta sopimuksen mukaisesta lainakorosta?
- b) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan l alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko on ilmoitettava absoluuttisena lukuna ja että ainakin sovellettava viitekorko (käsiteltävässä asiassa BGB:n 247 §:n mukainen peruskorko), jonka perusteella sovellettava viivästyskorko määräytyy lisäämällä siihen tietty prosenttimäärä (käsiteltävässä asiassa BGB:n 288 §:n 1 momentin toisen virkkeen mukaisesti viisi prosenttiyksikköä), on ilmoitettava absoluuttisena lukuna, ja onko kuluttajalle selvitettävä viitekorko (peruskorko) ja sen vaihtelu?
- c) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan t alakohtaa tulkittava siten, että luottosopimuksen tekstissä on mainittava olennaiset muodolliset edellytykset tuomioistuimen ulkopuolisten valitus- ja oikeussuojamenettelyjen käyttämiselle?

Jos ainakin johonkin edellä olevista kysymyksistä II. 2. a–c vastataan myöntävästi:

- d) Onko direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohtaa tulkittava siten, että peruuttamisen määräaika alkaa vasta

sitten, kun saman direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaiset tiedot on ilmoitettu kokonaisuudessaan ja oikein?

Jos ei ole:

- e) Mitkä ovat merkityksellisiä perusteita sille, että peruuttamisen määräaika alkaa kulua, vaikka tietoja ei ole ilmoitettu kokonaisuudessaan tai ne ovat virheellisiä?

Jos edellä olevaan kysymykseen II. 1. a ja/tai ainakin johonkin kysymyksistä II. 2. a–c vastataan myöntävästi:

3. Direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisen peruuttamisoikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella

- a) Voidaanko direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen peruuttamisoikeus menettää passiivisuuden perusteella?

Jos voidaan:

- b) Onko menettämisessä passiivisuuden perusteella kyse peruuttamisoikeuden ajallisesta rajoittamisesta, josta on säädettävä parlamentin antamalla lailla?

Jos ei ole:

- c) Edellyttääkö menettäminen passiivisuuden perusteella subjektiiviselta kannalta sitä, että kuluttaja oli tietoinen siitä, että hänen peruuttamisoikeutensa on edelleen voimassa, tai että kuluttajan tietämättömyyden on ainakin katsottava johtuvan törkeästä huolimattomuudesta?

Jos ei edellytä:

- d) Onko luotonantajan mahdollisuus antaa tiedot luotonottajalle jälkikäteen direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan mukaisesti ja siten käynnistää peruuttamisen määräajan kulumisen esteenä vilpittömään mieleen perustuvalla menettämistä passiivisuuden perusteella koskevien sääntöjen soveltamiselle?

Jos ei ole:

- e) Onko tämä sopusoinnussa niiden kansainvälisen oikeuden vakiintuneiden periaatteiden kanssa, jotka sitovat saksalaisia tuomareita perustuslain nojalla?

Jos on:

- f) Miten saksalaisen lainkäyttäjän on ratkaistava kansainvälisen oikeuden sitovien määräysten ja unionin tuomioistuimen ohjeiden välinen ristiriita?
4. Direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisen kuluttajan peruuttamisoikeuden väärinkäyttöä koskeva oletama:
- a) Voidaanko direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaista peruuttamisoikeutta käyttää väärin?

Jos voidaan:

- b) Onko peruuttamisoikeuden väärinkäyttöä koskevassa olettamassa kyse peruuttamisoikeuden ajallisesta rajoittamisesta, josta on säädetty parlamentin antamalla lailla?

Jos ei ole:

- c) Edellyttääkö peruuttamisoikeuden väärinkäyttöä koskeva oletama subjektiiviselta kannalta sitä, että kuluttaja oli tietoinen siitä, että hänen peruuttamisoikeutensa on edelleen voimassa, tai että kuluttajan tietämättömyyden on ainakin katsottava johtuvan törkeästä huolimattomuudesta?

Jos ei edellytä:

- d) Onko luotonantajan mahdollisuus antaa tiedot luotonottajalle jälkikäteen direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan mukaisesti ja siten käynnistää peruuttamisen määräajan kulumisen esteenä vilpittömään mieleen perustuvaa peruuttamisoikeuden väärinkäyttöä koskevalle olettamalle?

Jos ei ole:

- e) Onko tämä sopusoinnussa niiden kansainvälisen oikeuden vakiintuneiden periaatteiden kanssa, jotka sitovat saksalaisia tuomareita perustuslain nojalla?

Jos on:

- f) Miten saksalaisen lainkäyttäjän on ratkaistava kansainvälisen oikeuden sitovien määräysten ja unionin tuomioistuimen ohjeiden välinen ristiriita?

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Kulutusluottosopimuksista ja neuvoston direktiivin 87/102/ETY kumoamisesta 23.4.2008 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/48/EY

(jäljempänä direktiivi 2008/48), erityisesti sen 10 artiklan 2 kohdan f, l, p ja t alakohta sekä 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohta

Kansalliset oikeussäännöt, joihin viitataan

Perustuslaki (Grundgesetz, jäljempänä GG), erityisesti sen 25 §

Siviililain täytäntöönpanosta annettu laki (Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, jäljempänä EGBGB), 247 §:n 3, 6, 7 ja 12 momentti

Siviililaki (Bürgerliches Gesetzbuch, jäljempänä BGB), erityisesti sen 242, 247, 288, 355, 356b, 357, 357a, 495 ja 506 § BGB:n 506 §:n 1 momentissa säädetään, että tavanomaisiin kulutusluottosopimuksiin sovellettavia säännöksiä on sovellettava vastaavasti myös sellaisiin sopimuksiin, joilla elinkeinonharjoittaja antaa kuluttajalle muuta vastikkeellista taloudellista tukea. Saman pykälän 2 momentin mukaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan esineen vastikkeellisesta käytöstä tekemät sopimukset ovat vastikkeellista taloudellista tukea muun muassa silloin, kun on sovittu, että sopimuksen päättyessä kuluttajan on vastattava esineen tietystä arvosta (BGB:n 506 §:n 2 momentin 3 kohta).

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Kantaja teki 10.11.2018 vastaajan kanssa leasingopimuksen moottoriajoneuvon yksityiskäytöstä. Sopimuksessa sovittiin kantajan maksettavaksi tulevista, yhteismäärältään 12 486,80 euron maksuista, jotka koostuivat 4 760 euron erityisestä leasingmaksusta, joka oli maksettava ajoneuvon käyttöönoton yhteydessä, ja sitä seuraavista 24 leasingerästä, joista kukin oli suuruudeltaan 321,95 euroa. Sopimuksessa sovittu luoton vuosikorko oli 3,49 prosenttia koko sopimuksen voimassaoloajalta ja todellinen vuosikorko 3,55 prosenttia. Luoton nettomääräksi ilmoitettiin 40 294,85 euroa, ja se vastaa ajoneuvon hankintahintaa. Lisäksi sovittiin, että kantajan ajokilometrimäärä oli 10 000 kilometriä vuodessa ja että ajoneuvoa palauttaessaan hän on velvollinen maksamaan jokaisesta mainitun kilometrimäärän ylittävästä kilometristä 7,37 senttiä, kun taas ajokilometrimäärästä käyttämättä jääneistä kilometreistä hyvitetäisiin 4,92 senttiä/km. Vuokralleottaja oli lisäksi velvollinen hyvittämään arvonalennuksen, jos ajoneuvo ei ole palautettaessa sen ikää ja sovittua ajokilometrimäärää vastaavassa kunnossa.
- 2 Kantaja otti ajoneuvon käyttöön ja maksoi kuukausittaiset leasingerät tammikuusta 2019 lähtien. Kantaja peruutti 25.6.2019 päivätyllä kirjeellään leasingopimuksen tekemistä koskevan tahdonilmaisunsa.
- 3 Peruuttamisesta sopimuksessa todetaan seuraavaa:

”Peruuttamisoikeus

Voitte peruuttaa sopimusta koskevan tahdonilmaisunne 14 päivän kuluessa syitä ilmoittamatta. Määräaika alkaa sopimuksen tekemisestä mutta vasta sen jälkeen, kun luotonottaja on saanut kaikki BGB:n 492 §:n 2 momentissa vaadittavat tiedot (esim. tiedot luottotyypistä, tiedot luoton nettomäärästä, tiedot sopimuksen voimassaoloajasta).”

”Peruuttamisen seuraukset

Sikäli kuin ajoneuvo on jo luovutettu, se on palautettava viimeistään 30 päivän kuluessa, ja ajoneuvon luovutuksen ja palauttamisen väliseltä ajalta vuokralleottajan on maksettava sopimuksessa määrätty lainakorko. Määräaika alkaa kulua peruuttamisilmoituksen lähettämistä. Luovutuksen ja palautuksen väliseltä ajalta on maksettava korkoa 0,00 euroa päivässä, jos käyttöoikeus on annettu täysimääräisesti. Tämä määrä pienenee vastaavasti, jos ajoneuvoon on annettu ainoastaan osittainen käyttöoikeus.”

Pääasian asianosaisten keskeiset lausumat

- 4 Kantaja väittää, että sopimus on peruutettu pätevästi, koska peruuttamisen määräaika ei ole alkanut kulua, ja perustaa tämän näkemyksen muun muassa puutteellisiin pakollisiin tietoihin. Kantaja vaatii näin ollen tuomioistuinta toteamaan, ettei vastaaja voi vedota leasingsopimuksesta johtuviin oikeuksiin – eikä etenkin vaatia leasingerien maksamista.
- 5 Vastaaja pitää kannetta perusteettomana. Se vetoaa siihen, ettei kantajalla ollut peruuttamisoikeutta, koska kulutusluottosopimukseen sovellettavia peruuttamissäännöksiä ei voida soveltaa leasingsopimuksiin. Vastaaja väittää lisäksi antaneensa kantajalle asianmukaisesti sekä peruuttamista koskevat tiedot että kaikki leasingsopimuksessa pakolliset tiedot. Peruuttamista koskevat tiedot ovat etenkin täsmälleen lainsäädännön mallin mukaisia, joten peruuttamista koskevat tiedot ovat EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen nojalla oikeita ja peruuttaminen on siten tehty määräajan päättymisen jälkeen.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöä perusteista

- 6 Kanteen menestyminen riippuu siitä, peruutettiinkö leasingsopimus pätevästi ja voiko vastaaja mahdollisesti vedota peruuttamisoikeuden menettämiseen passiivisuuden perusteella tai oikeuksien väärinkäyttöön peruuttamisoikeuden käytön yhteydessä.
- 7 Kantajan peruuttamisilmoituksen pätevyys edellyttää ensinnäkin sitä, että hänellä ylipäätään on peruuttamisoikeus. Tämä on kyseenalaista, koska direktiiviä 2008/48 ei sen 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan sovelleta vuokra- tai leasingsopimuksiin, jos tällaisessa sopimuksessa tai erillisessä sopimuksessa ei ole määrystä velvoitteesta lunastaa sopimuksen kohdetta. Unionin tuomioistuimen

oikeuskäytännön mukaan on kuitenkin olemassa selvä unionin intressi siihen, että unionin toimesta omaksuttuja säännöksiä tulkitaan yhtenäisesti (tuomio 26.3.2020, Kreissparkasse Saarlouis, C-66/19, EU:C:2020:242, 29 kohta).

- 8 Nyt käsiteltävässä asiassa sovellettavat oikeussäännöt perustuvat tällaiseen unionin oikeuden säännösten omaksumiseen, sillä Saksan lainsäätäjä on käyttänyt direktiivin 2008/48 johdanto-osan kymmenennessä perustelukappaleessa säädettyä mahdollisuutta soveltaa direktiivin säännöksiä aloihin, jotka eivät kuulu sen soveltamisalaan. BGB:n 506 §:n 1 momentin ensimmäisessä virkkeessä ja 2 momentin 3 kohdassa viitataan tavanomaisia kulutusluottosopimuksia koskeviin säännöksiin, joten kansallisessa lainsäädännössä täytäntöönpantuja direktiivin 2008/48 säännöksiä sovelletaan analogisesti myös nyt käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan kaltaiseen leasingsopimukseen, koska sopimus ei koske ensisijaisesti käyttöoikeuden luovuttamista vaan rahoitusta. Tämän perusteella kantajalla on peruuttamisoikeus.
- 9 Lisäksi herää kysymys, oliko peruuttamisoikeus vanhentunut. Kantajan peruuttamisilmoituksen pätevyys edellyttää, että BGB:n 355 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetty kahden viikon peruuttamisaika ei ollut vielä päättynyt, kun hän ilmoitti peruuttavansa sopimuksen. BGB:n 356b §:n 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan peruuttamisaika ei ala kulu, jos tiedot, jotka luottosopimuksessa on BGB:n 492 §:n 2 momentin sekä EGBGB:n 247 §:n 6–13 momentin nojalla mainittava, eivät sisälly täysimääräisesti sopimukseen. Tällaisessa tapauksessa määräaika alkaa kulu BGB:n 356b §:n 2 momentin toisen virkkeen mukaan vasta, kun pakolliset tiedot toimitetaan jälkikäteen. Nyt käsiteltävässä asiassa pakollisten tietojen olisi katsottava olevan puutteellisia etenkin, jos peruuttamista koskevia tietoja ei annettu asianmukaisesti tai jos yksikin laissa säädetyistä luottosopimuksissa mainittavista tiedoista oli kokonaisuudessaan mainitsematta luottosopimuksessa tai tämä tieto oli virheellinen.
- 10 Jos pakolliset tiedot olivat puutteellisia, peruuttaminen on lähtökohtaisesti sallittua, koska Saksan oikeudessa ei säädetä peruuttamisoikeuden raukeamisesta kulutusluottosopimusten osalta. Kansallinen lainsäätäjä on tietoisesti valinnut, ettei peruuttamisoikeutta ole rajattu ajallisesti.
- 11 Kyseessä voitaisiin kuitenkin katsoa olevan peruuttamisoikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella tai peruuttamisoikeuden väärinkäyttö, jos niiden kansallisessa oikeudessa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä tämä ole ristiriidassa unionin oikeussääntöjen kanssa.
- 12 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin toteaa yksittäisistä ennakkoratkaisukysymyksistä seuraavaa:
- 13 Kysymykset 1.a ja 1.b: Kysymyksistä 1.a ja b esitetyt toteamukset vastaavat olennaisin osin asiassa C-336/20 esitetyn ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmän 10–15 kohdassa kysymyksistä 1.a ja b esitettyjä toteamuksia.

- 14 Kysymys 2.a: Tämä kysymys koskee lainakoron ilmoittamista. Nyt käsiteltävässä asiassa leasingsopimuksen sivulla 5 mainitaan luoton vuosikoroksi 3,49 prosenttia, kun taas sen sivulla 4 olevissa peruuttamistiedoissa koron määräksi mainitaan 0,00 euroa.
- 15 Riita-asian ratkaisemisen kannalta on merkityksellistä, miten direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohtaa on tulkittava. Sen sanamuoto mahdollistaa tosin tulkinnan, jonka mukaan kuluttajalle voidaan ilmoittaa maksettavan koron määränä päivää kohden määrä, jonka ei tarvitse vastata sopimuksessa sovittua lainakorkoa (Bundesgerichtshofin näkemyksen mukaan).
- 16 Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan toisenlaista tulkintaa puoltaa kuitenkin saman direktiivin 14 artiklan 3 kohdan b alakohdan toisen virkkeen muotoilu, jonka mukaan korko, joka kuluttajan on maksettava peruuttamisoikeuden käytön jälkeen luoton nostopäivästä päivään, jona pääoma maksetaan takaisin, on laskettava sovittu lainakoron perusteella. Tästä voidaan päätellä, että myös koron määrän päivää kohden on käytävä laskennallisesti ilmi direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan f alakohdan mukaisesta lainakorosta. Tätä tukee myös se, että direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan p alakohdan mukaiset tiedot on annettava selkeästi ja tiiviisti. Jos koron määrää päivää kohden ei nimittäin voida laskea sopimuksessa sovittu lainakoron perusteella, kuluttajalle voi syntyä sellainen vaikutelma, että tästä poikkeavassa koron määrässä päivää kohden (kuten tässä tapauksessa 0,00 €) on kyse pelkästään merkintävirheestä ja että hän on kuitenkin velvollinen maksamaan sopimuksen mukaisen lainakoron.
- 17 Kysymykset 2.b–2.e: Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tästä esittämät toteamukset vastaavat olennaisin osin asiassa C-336/20 esitetyn ennakkoratkaisupyyntöön vastaavista kysymyksistä (2.b–2.d) esitettyjä toteamuksia.
- 18 Kysymykset 3.a–3.f, jotka koskevat oikeuden menettämiseen passiivisuuden perusteella liittyvää ongelmaa: Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin selittää, että oikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella käsitellään Saksan oikeudessa tapauksena, jossa on kyse ristiriitaisesta menettelystä johtuvasta kielletystä oikeuden käytöstä, jolloin lainsäädäntöä rikotaan viivyttämällä epälojaalisti oikeuden käyttöä. Oikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella edellyttää, että oikeudenhaltijalla on oikeus, jota hän ei käytä pitemmän ajan kuluessa, vaikka olisi tosiasiallisesti voinut tehdä niin, ja että se, jolla on vastaava velvollisuus, saattoi varautua ja on myös valmistautunut siihen, että oikeudenhaltija ei käytä oikeuttaan. Jos oikeudenhaltija sitten kuitenkin käyttää oikeuttaan, tämä oikeuteen vetoaminen on BGB:n 242 §:n (vilpityn mieli) vastaista sen vuoksi, että oikeudenhaltijan nykyinen menettely on ristiriidassa hänen aiemman menettelynsä kanssa.
- 19 On kuitenkin kyseenalaista, voidaanko näitä oikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella koskevia sääntöjä soveltaa kuluttajan peruuttamisoikeuteen (kysymys 3.a). Direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan

toisen alakohdan a ja b kohdan mukaan peruuttamisen määräaika, joka on neljätoista kalenteripäivää, alkaa joko päivästä, jona luottosopimus tehdään, tai päivästä, jona kuluttaja saa tiedot 10 artiklan mukaisesti, jos tämä päivä on sopimuksen tekopäivää myöhäisempi. Tästä on pääteltävä, ettei peruuttamiselle ole asetettu määräaikaa, jos kuluttaja ei saa tietoja direktiivin 2008/48 10 artiklan mukaisesti. Saman direktiivin 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdasta voidaan lisäksi päätellä, että luotonantajalla on milloin tahansa mahdollisuus käynnistää peruuttamisen määräajan kulumisen antamalla tiedot kuluttajalle sen 10 artiklan mukaisesti. Siten on todennäköistä, että tämä ajanjakso, jona peruuttamisoikeutta voidaan käyttää, koskeva sääntely on tyhjentävä ja ettei peruuttamisoikeutta voida sen lisäksi rajoittaa vetoamalla sen menettämiseen passiivisuuden perusteella.

- 20 Jos kysymykseen 3.a vastataan siten, että direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen peruuttamisoikeus voidaan menettää passiivisuuden perusteella, herää kysymys, onko kansallisilla tuomioistuimilla toimivalta rajoittaa peruuttamisoikeutta ajallisesti oikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella koskevien kansallisten sääntöjen nojalla vai edellyttääkö tämä parlamentin antamaa lainsäädäntöä.
- 21 Unionin tuomioistuin on tosin katsonut, että peruuttamisoikeutta voidaan rajoittaa ajallisesti. Se on 19.12.2019 antamassaan tuomiossa Rust-Hackner ym. (C-355/18–C-357/18 ja C-479/18, EU:C:2019:1123, 62 kohta) kuitenkin korostanut, että tällaisen peruuttamisoikeuden ajallisen rajoittamisen yhteydessä on huolehdittava siitä, että direktiivin tehokas vaikutus varmistetaan sen tavoitteet huomioon ottaen. Peruuttamisoikeuden ajallinen rajoittaminen vetoamalla pelkästään yleisiin oikeusperiaatteisiin lienee tämän perusteella poissuljettua. Vaarana olisi erityisesti, että direktiivissä tietoisesti annettua mahdollisuutta vedota peruuttamisoikeuteen ilman ajallisia rajoituksia rajoitetaan kohtuuttomasti tai se tehdään jopa tyhjäksi soveltamalla BGB:n 242 §:ää laajasti.
- 22 Jos ennakkoratkaisukysymykseen 3.b vastataan kieltävästi, on selvitettävä, missä määrin oikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella edellyttää, että kuluttaja on saanut tiedon peruuttamisoikeudestaan. Unionin tuomioistuimen tähänastisesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että peruuttamisoikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella tulee kysymykseen vasta siitä ajankohdasta alkaen, jona kuluttajalle ilmoitettiin riittävästi hänen peruuttamisoikeudestaan (määräys 27.11.2007, Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret ja Akar v. komissio, C-163/07 P, EU:C:2007:717, 32 ja 36 kohta). Tätä tukee etenkin myös unionin oikeuteen sisältyvä tehokkuusperiaate. Kuluttaja voi nimittäin käyttää peruuttamisoikeuttaan tehokkaasti vain, jos hän on siitä ylipäättään tietoinen.
- 23 Jos kysymykseen 3.c vastataan kieltävästi, on selvitettävä, onko luotonantajan mahdollisuus antaa tiedot luotonantajalle jälkikäteen direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan mukaisesti ja siten käynnistää peruuttamisen määräajan kulumisen esteenä perustuvien oikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella koskevien sääntöjen soveltamiselle. Ennakkoratkaisua

pyytävä tuomioistuin katsoo, että siinä tapauksessa, ettei direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan mukaisia tietoja anneta kuluttajalle asianmukaisesti, vetoaminen oikeuden menettämiseen passiivisuuden perusteella ei tule alun alkaenkaan kyseeseen. Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan se, jolla on sopimukseen perustuva velvollisuus, ei voi pätevästi vedota oikeusvarmuutta koskeviin perusteisiin korjatakseen tilanteen, jonka se on itse aiheuttanut sillä, että se on laiminlyönyt unionin oikeuteen perustuvan sen vaatimuksen noudattamisen, jonka mukaan sen on ilmoitettava tiedot, jotka koskevat oikeudenhaltijan oikeutta peruuttaa sopimus (tuomio 19.12.2013, Endress, C- 209/12, EU:C:2013:864, 30 kohta ja tuomio 13.12.2001, Heininger, C- 481/99, EU:C:2001:684, 47 kohta).

- 24 Jos ennakkoratkaisukysymykseen 3.d vastataan kieltävästi, on tutkittava, onko tämä lopputulos sopusoinnussa niiden periaatteiden kanssa, jotka sitovat saksalaisia tuomareita perustuslain nojalla, ja miten saksalaisen lainkäyttäjän on ratkaistava kansainvälisen oikeuden sitovien määräysten ja unionin tuomioistuimen ohjeiden välinen ristiriita.
- 25 Oikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella kuuluu kansainvälisen oikeuden yleisiin periaatteisiin. Nämä yleiset periaatteet ovat osa Saksan liittotasavallan oikeutta ja ovat perustuslain 25 §:n 2 momentin nojalla ensisijaisia lakeihin nähden. Ne sitovat siten saksalaista tuomioistuinta.
- 26 Oikeuden menettämisen mahdollisuus passiivisuuden perusteella tunnustetaan kansainvälisessä oikeudessa. Kansainvälistä oikeutta koskevassa oikeuskirjallisuudessa esitetään kuitenkin yksimielisesti näkemys, jonka mukaan oikeuden käyttämiseen oikeutetun on oltava tietoinen oikeudestaan. Pelkkä toimimattomuus ei johda oikeuden menettämiseen. Tämän mukaisesti saksalainen tuomioistuin voisi todeta kuluttajan menettäneen peruuttamisoikeutensa vain, jos oikeudenhaltija oli tietoinen, että hänellä ylipäätään oli edelleen peruuttamisoikeus, tai jos oikeudenhaltija ei ollut tietoinen oikeudestaan törkeän huolimattomuuden seurauksena.
- 27 Jos periaatteet, joita unionin oikeudessa sovelletaan peruuttamisoikeuden menettämiseen passiivisuuden perusteella kulutusluottosopimusten yhteydessä, siten poikkeavat sitovista kansainvälisen oikeuden määräyksistä, unionin tuomioistuimen olisi selvennettävä direktiivin 2008/48 soveltamisalalla, minkä oikeudellisten ohjeiden mukaisesti kansallisen tuomioistuimen on toimittava tällaisessa normiristiriitaa koskevassa tilanteessa.
- 28 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin tiivistää kysymysten 3.a–3.f merkityksellisyyden siinä vireillä olevan asian ratkaisemisen kannalta seuraavasti: Jos direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisen peruuttamisoikeuden menettäminen passiivisuuden perusteella
- on alun alkaenkin poissuljettua,
 - tai sen täytyy joka tapauksessa perustua parlamentin säätämään lakiin,

- tai edellyttää joka tapauksessa ainakin törkeästä huolimattomuudesta johtuvaa tietämättömyyttä oikeuden olemassaolosta,
- tai ei joka tapauksessa tule kyseeseen, ellei tietoja anneta jälkikäteen,
- tai on joka tapauksessa ristiriidassa kansainvälisen oikeuden sitovien määräysten kanssa, ellei kyse ole vähintäänkin törkeästä huolimattomuudesta johtuvasta oikeudenhaltijan tietämättömyydestä oikeuden olemassaolosta,

vastaaja ei voi vedota käsiteltävässä asiassa peruuttamisoikeuden menettämiseen passiivisuuden perusteella.

- 29 Kysymykset 4.a–4.f (oikeuden väärinkäyttö): Kansallisessa oikeuskäytännössä ja -kirjallisuudessa on kiistanalaista, voidaanko kuluttajan peruuttamisoikeuden käyttöä kulutusluottosopimusten yhteydessä pitää vilpittömän mielen periaatteen vastaisena ja siten oikeuden väärinkäyttönä ja jos, niin millä edellytyksillä. Kansallisen oikeuden tulkinnan ja soveltamisen kannalta on siten merkityksellistä, miten ennakkoratkaisukysymyksiin 4.a–4.f on vastattava.
- 30 On epäselvää, voidaanko kulutusluoton ottajan peruuttamisoikeuden käyttöä ylipäätään rajoittaa katsomalla, että tämä on toiminut vilpillisessä mielessä. Tätä vastaan puhuvat seuraavat näkökohdat:
- Direktiiviin sisältyvän selkeän sääntelyn ohella peruuttamisoikeutta ei ole enää mahdollista rajoittaa katsomalla, että on toimittu vilpillisessä mielessä.
 - Luotonantaja voi käynnistää peruuttamisen määräajan kulumisen milloin tahansa toimittamalla jälkikäteen direktiivin 2008/48 10 artiklan mukaiset tiedot.
 - Peruuttamisoikeus ei palvele pelkästään yksilönsuojaa vaan myös ylemmän tasoisia tavoitteita (ylivelkaantumisen ehkäiseminen, rahoitusmarkkinoiden vakauden vahvistaminen).
 - Jäsenvaltiot eivät voi direktiivin 2008/48 nojalla rajoittaa peruuttamisoikeutta eivätkä etenään lyhentää määräaikaa sen käyttämiselle.
- 31 Jos ennakkoratkaisukysymykseen 4.a vastataan siten, että peruuttamisoikeutta voidaan käyttää väärin, herää lisäksi kysymys, ovatko kansalliset tuomioistuimet toimivaltaisia rajoittamaan peruuttamisoikeutta tästä syystä ajallisesti vai edellyttävätkö tämä parlamentin antamaa lainsäädäntöä. Peruuttamisoikeuden rajoittaminen vetoamalla pelkästään yleisiin oikeusperiaatteisiin ei ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan tule kyseeseen.
- 32 Aivan kuten oikeuden menettämistä passiivisuuden perusteella koskevien sääntöjen soveltamisessakin on nimittäin vaarana, että direktiivissä tietoisesti annettua mahdollisuutta vedota peruuttamisoikeuteen ilman ajallisia rajoituksia

rajoitetaan kohtuuttomasti tai se tehdään jopa tyhjäksi soveltamalla BGB:n 242 §:ää laajasti. Se, että oikeuskäytännössä EGBGB:n 247 §:n 6 momentin 2 kohdan kolmannen virkkeen ja 12 §:n 1 momentin kolmannen virkkeen mukaista lainsäädännössä edellytettävää suojaa laajennetaan katsomalla, että lainsäädännössä edellytettävän suojan puuttumiseen vedotaan väärinkäyttötarkoituksessa, osoittaa, että peruuttamisoikeus, jota on käytetty myöhemmin kuin 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä, voi tällä tavalla olla käytännössä merkityksetön.

- 33 Jos ennakkoratkaisukysymykseen 4.b vastataan kieltävästi, on selvittävä, missä määrin silloin, kun peruuttamisoikeutta käytetään myöhemmin kuin 14 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä, voi olla oikeutettua katsoa, että on toimittu vilpillisessä mielessä, vaikka luotonantaja ilmoitti kuluttajalle asianmukaisesti hänen peruuttamisoikeudestaan.
- 34 Jos ennakkoratkaisukysymykseen 4.c vastataan kieltävästi, herää kysymys, onko luotonantajan mahdollisuus ilmoittaa direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan mukaiset tiedot luotonottajalle jälkikäteen ja käynnistää siten peruuttamisen määräajan kulumisen, esteenä sen katsomiselle, että on toimittu vilpillisessä mielessä.
- 35 Jos ennakkoratkaisukysymykseen 4.d vastataan kieltävästi, on tutkittava, sopiiko tämä yhteen niiden kansainvälisen oikeuden periaatteiden kanssa, jotka sitovat saksalaisia tuomioistuimia perustuslain nojalla. Vilpittömän mielen periaate kuuluu kansainvälisen oikeuden yleisiin periaatteisiin. Nämä yleiset periaatteet ovat osa Saksan liittotasavallan oikeutta, ja ne ovat GG:n 25 §:n 2 momentin mukaan ensisijaisia lakeihin nähden. Ne sitovat siten saksalaista tuomioistuinta.
- 36 Näiden periaatteiden mukaisesti oikeuden käyttämiseen oikeutetun on oltava tietoinen oikeudestaan, ja vain silloin toinen osapuoli voi liittää sen käyttämättä jättämiseen oikeusvaikutuksia. Kuluttajaa, joka ei ole tietoinen edelleen olemassa olevasta peruuttamisoikeudestaan ilman, että tämä johtuisi törkeästä huolimattomuudesta, ei voida moittia vilpillisessä mielessä toimimisesta, jos hän käyttää peruuttamisoikeuttaan vasta pitemmän ajan kuluttua sopimuksen tekemisestä ja johtaa sopimuksesta lain mukaan mahdolliset oikeudelliset seuraukset.
- 37 Jos unionin oikeudessa kuluttajan peruuttamisoikeuden väärinkäyttöön sovellettavat periaatteet poikkeavat sitovista kansainvälisen oikeuden määräyksistä, unionin tuomioistuimen olisi selvennettävä direktiivin 2008/48 soveltamisalalla, miten kansallisen tuomioistuimen on toimittava tällaisessa normiristiriitaa koskevassa tilanteessa.
- 38 Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pitää ennakkoratkaisukysymyksiä 4.a–4.f merkityksellisinä asian ratkaisemisen kannalta. Jos nimittäin direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaisen peruuttamisoikeuden väärinkäytön toteaminen

- on alun alkaenkin poissuljettua,
- tai se edellyttää joka tapauksessa parlamentin säätämällä lailla annettua sääntelyä,
- tai se edellyttää joka tapauksessa ainakin törkeästä huolimattomuudesta johtuvaa kuluttajan tietämättömyyttä oikeuden olemassaolosta,
- tai ei joka tapauksessa tule kyseeseen, ellei tietoja anneta jälkikäteen,
- tai on joka tapauksessa ristiriidassa kansainvälisen oikeuden sitovien määräysten kanssa, ellei kyse ole vähintäänkin törkeästä huolimattomuudesta johtuvasta oikeudenhaltijan tietämättömyydestä oikeuden olemassaolosta,

BGB:n 242 §:n (vilpitön mieli) rikkomisen konkreettiset edellytykset eivät täyty, eikä näitä edellytyksiä arvioida ja punnita yksittäistapauksessa.

- 39 Lopuksi viitataan siihen, että nyt käsiteltävässä ennakkoratkaisupyynnössä esitettävät ennakkoratkaisukysymykset ovat osittain päällekkäisiä jo vireillä olevissa asioissa C-33/20, C-155/20, C-187/20 ja C-336/20 esitettyjen ennakkoratkaisukysymysten kanssa, minkä vuoksi ehdotetaan näiden asioiden yhdistämistä.